

OKUMA ZAMANI

“

OKUMAK
YAŞAMAKTIR.

”

Okuma becerisini tek bir cümle ile tanımlamak oldukça güç olmasına rağmen, okunan bir metinden anlam çıkarma ve bunu yorumlama olarak tanımlanır. Okumanın gerçekleşebilmesi için yazılı bir metnin bulunması ve bu metnin görsel ya da kinestetik yolla girdiye dönüşmesi gerekir. Okuma, ilk olarak edilgen bir dil becerisi olarak nitelendirilmesine rağmen, sonraları okumanın etken bir dil becerisi olduğu düşünülmüş ve en son olarak okuma etkileşimli bir dil becerisi olarak adlandırılmıştır okumayı tek faktörlü bir süreç olarak ele almak doğru değildir.

• Okumanın İnsan Hayatındaki Yeri:

Dil, insanlar arasındaki en önemli iletişim aracı olarak insanların ortak duygu ve düşünceler etrafında bir araya gelebilmelerine, bilgi ve birikimlerini birbirlerine aktarmalarına olanak sağlar. Dil becerilerini etkili kullanabilen insanlardan oluşan bir toplumda, kişiler ve kurumlar arasında daha sağlıklı bir iletişim kurulabilir. Bu bakımdan her devletin eğitim sisteminde insanların dil becerilerini geliştirmek öncelikli eğitsel amaçlar arasında yer alır. Çünkü dil becerileri, sadece okulda değil hayatın her kademesinde ihtiyaç

duyulan etkili iletişimin en önemli aracıdır. Dünyada büyük bir hızla gelişen bilimsel ve teknolojik çalışmalar, insanların sahip olduğu bilgi birikiminin katlanarak artmasına ve yenilenmesine yol açmaktadır. Bilginin artmasının yanında bilginin yayılma hızı da şaşırtıcı ölçülere ulaşmıştır. Bu durum, yenilikleri takip edemeyen toplumların, “bilgi toplumları” karşısındaki rekabetinde, yenilgilerini kaçınılmaz kılmaktadır. 21. Yüzyılda Hızla değişen dünya şartları, toplumların gelişmesinde sözlü iletişim yerine yazılı iletişimin önem kazanmasına sebep olmuştur. Gelişmiş ülkelerde kentleşme sürecine bağlı olarak insanlar, iletişimlerinin büyük bir kısmını okuma yoluyla gerçekleştirmektedir. Bu durumun farkına varan ülkeler, çağdaş dünyanın ortaya çıkardığı insan modelinde okuma becerisinin çok önemli olduğunu görmüşler ve eğitim sistemleri içinde bu konuya özel önem vermişlerdir.

21. Yüzyılda okuma, toplumun küçük bir kesiminin ayrıcalığı olmaktan çıkmış, sosyal hayata uyumun önemli şartlarından biri hâline gelmiştir. Gelişen ve dünyaya yön veren toplumlar, okuyan insanların meydana getirdiği toplumdur. Okumanın bireylerin gelişimindeki rolü ve önemi hususunda göz önünde bulundurulması gereken bir başka nokta da okumanın vazgeçilmez bir eğitim aracı oluşudur. Özellikle küçük yaşlarda kazanılan okuma alışkanlığı ve çeşitliliği, bireylerin zihinsel gelişimi ve sosyal olgunlaşmasında çok önemli bir etkiye sahiptir. İlk okuma öğretiminde amaç okumayı öğrenmektir. İlk okumadan sonra ise okuma, amaç değil, yeni bilgilere ulaşmak için kullanılan bir araçtır. Okulda kullanılan öğrenme materyallerinin çoğu okumayı gerektirir. Okuma, öğretim programlarının omurgasını oluşturmaktadır. Okulda öğrenme, özellikle günümüzdeki öğretimde, büyük ölçüde okuduğunu anlamaya bağlıdır.

Okumanın sağlıklı ilerlemesi ve anlamlı sürecin tamamlanıp zihinsel şema ile birleştirilmesi için okumanın gerçekleşmesi evresinde temel prensipler vardır :

a. Okuma anlam kurma sürecidir. Hiçbir yazılı kaynak tek başına ifade edici değildir. Okuyucu ön bilgilerini kullanarak onu çözmeye çalışır. Okunan metinden anlamın kurulması büyük ölçüde ön bilgilere balıdır. Yapılan deneysel çalışmada okunan metinle ilgili ön bilgiye sahip olanların olmayan-

lara göre okuduklarını daha iyi anladıkları ortaya konulmuştur.

b. Okuma akıcı olmak zorundadır. Okumanın akıcı olması kelimeleri ayırt etme becerisine bağlıdır. Zayıf okuyucuların kelime tanım ve ayırt etme hızı oldukça yavaştır. Kapasitelerinin büyük bir kısmını kelime tanıma ve ayırt etmeye tahsis ettiklerinden dolayı genel anlama yetenekleri gelişmemektedir. Okuyucu, kelime tanıma ve ayırt etme işini doğru ve çabuk olarak yapabilirse dikkat ve zamanının çoğunu tek tek kelimeleri anlamaya değil, bütün metni çözmeye yöneltecektir. Okumanın akıcılığı noktasında bir hayli önemli olan sözlük okuma becerisi bu problemi ortadan kaldırma hususunda temel dayanaklardan biridir.

c. Okuma stratejik olmalıdır. Stratejik okuma, okuyucunun, konuyla ilgili ön bilgisine, okuma amaçlarına ve metnin seviyesine göre okumasını ayarlayabilmesidir. Daha çok okuma esnekliği ya da esnek okuma olarak

adlandırılan bu strateji okunan metnin türü ve kurgusu ile de yakından ilgilidir. Kişilerin okuma stratejilerini geliştirmeleri noktasında okuma zamanını ve türünü çeşitlendirmek bizler için yol gösterici olacaktır.

d. Okuma motivasyonu gerektirir. Motivasyon okumayı hem öğrenmede hem de geliştirmede anahtar rol oynar. Okuma büyük oranda okunan metinle okuyucunun zihni arasında kurulan bireysel bir iletişimdir. Bu iletişimin sağlıklı olması için okuyucunun okuma sırasındaki dikkat ve ilgisi son derece önemlidir. Bu konuda problemi olan öğrencilere, öğretmenlerinin ve büyüklerinin yardımcı olması gerekir.

Tüm maddelerin sağlandığı okuma için düzenli olan bir süreç mevcuttur. Okuma Gelişim Süreçleri bizim okuryazarlık noktasındaki ilerleyişimizi merdiven çıkar gibi anlatan birer adımdır.

Bu nedenle okuma süreci okuyucu ve okunan metnin etkileşimini gerektirdiğinden herhangi bir metni okurken bir okuyucunun arka plan bilgisine başvurması ve okuduklarından anladıklarını arka plan bilgisiyile bağdaştırması gerekir.

Kübra ER
Okyanus Kolejleri
Türkçe Bölüm Başkanı

KAYNAKÇA

- AKYOL, Hayati. (1997). Okuma ve Prensipleri. Çağdaş Eğitim, (233), 26-28.
- AKYOL, Hayati. (1998). Kelime Tanıma ve Okumaya Etkisi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Fak. Eğitim Bilimleri Bölümü VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 9-11 Eylül 1998. C. I. Konya.
- AKYOL, Hayati. (2001). Türkçe İlkokuma Yazma Öğretimi. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.

Okuma bizleri ileriye götüren hayatta başarı sağlayan ve hiç bitmeyen bir süreçtir. Okyanus Kolejleri olarak okul öncesi süreçten itibaren destekleyip genç yetişkinlik yıllarına getirdiğimiz öğrencilerimizin okumanın en keyifli dönemleri olan okumayı alışkanlık haline getirdikleri Okumanın Zenginleştirilme evresinde devam ettirdiğimiz Okuma Zamanı Projesinde tüm öğrencilerimize okumanın keyfini ve önemini kavratıyoruz. Her sabah aylık okumamız gereken kitaplarımızla beraber Okuma Zamanı Projemiz ile çocuklarımıza okumanın hayatta daima yerini olduğunu her aya ait bir kitapla düzenli şekilde bunu devam ettirmeleri gerektiğini yaşatarak öğretiyoruz.

Okuma Zamanı diyerek çıktığımız bul yoldaki durağımız Kasım Ara Tatili, bu tatil bizler için okumanın tadına varmanın hayal dünyalarına koşmanın tam vakti. Önümüzde bir haftalık çok güzel bir tatil var bu tatile okumanın tadını eklemeyi unutmayın. Okumak yeni diyarlara gitmek, yeni kişiler ile tanışmak, her sayfada yeni bir heyecanı bulmaktır ÇÜNKÜ HER KİTAP BİR OKYANUSTUR.. Unutmayın ki bir sonraki sayfada hayatımız değişebilir. O halde bir sonraki sayfayı açmaktan hiç vazgeçmeyen bir toplum olmamız ve Okumanın gelişmenin hiç bitmediği, okumanın hayatın vazgeçilmez olduğu bilişim ve gelişim çağlarında ömür boyu Okuma Zamanı yapabilemeniz dileğiyle.

